

(مونتگ داوسن؛ نقاش کشتی)

مونتگ داوسن (Montague Dawson)، (1890-1973) نقاش بریتانیایی، عضو انجمن سلطنتی هنرمندان دریایی بریتانیا بود که بیشتر به علت نقاشی‌هایی که در قرن ۱۸ و ۱۹ از کشتی‌های بادبانی، کلیپرها و کشتی‌های جنگی ترسیم می‌کرد، به شهرت رسید.

مونتگ داوسن در ساحل دریا در ساوتهمپتون، همپشایر بزرگ شد، دوران جوانی خود را در کنار پدر به یادگیری کشتیرانی، قایقرانی و ماهیگیری گذراند. پدرش قایقران و مهندسی مشتاق بود که بخش عمده‌ای از ثروت خانوادگی را با نوآوری‌ها و اختراعات خود که هیچ‌گاه به نتیجه نرسید به هدر داد. داوسن همچنین نوهی نقاش برجسته منظره ویکتوریایی هنری داوسن (Henry Dawson) (۱۸۱۱-۱۸۷۸) بود. علاقه‌ی پدر به کشتی و همچنین استعدادی که از پدر بزرگش به ارث برده بود مقدمه‌ای شد تا داوسن به یکی از هنرمندان مشهور دریایی در جهان مبدل گردد.

در پانزده سالگی برای یک استودیوی هنری تجاری در بدفورد رو، لندن شروع به کار کرد و همزمان تحصیلات خود را در زمینه تصویرسازی و طراحی پوستر ادامه داد. مهارت‌های اولیه‌ای که او در آنجا به دست آورد، تا آخر عمر به او کمک کرد. قرار گرفتن او در موزه‌های لندن او را با آثار هنرمندان دریایی هلندی که استانداردهایی را برای برتری در نقاشی منظره دریا تعیین کرده بودند، آشنا کرد.

با شروع جنگ جهانی اول، شور و هیجان یادگیری هنر و لذت بردن از زیبایی‌های لندن به ناچاردر او کاهش یافت. داوسن در نیروی دریایی نام نویسی کرد و با درجه‌ی ستوانی در کشتی‌های مین روب و ترال مشغول خدمت شد. توانایی او در طراحی و دانشی که با مطالعه‌ی کشتی‌ها به واسطه‌ی کار در کنار پدر اندوخته بود، مافوقش را بر آن داشت که وظیفه ضبط تصویری جنگ در دریا را به او محول کند. بسیاری از این نقاشی‌ها در هفته‌نامه (The Sphere) به تصویر کشیده شدند. مهم‌ترین تصویری که آن سال‌ها داوسن به ثبت رساند در واقع، تسلیم نهایی ناوگان بزرگ آلمان در سال ۱۹۱۸ بود.

داوسن در سال‌های جنگ در کنار ثبت تصویری وقایع جنگ جهانی اول با عنوان ستوان (RNVR) در بخش استتار (Dazzle) نیز خدمت کرد.

مختصری درباره‌ی استتار (Dazzle):

تا پیش از جنگ جهانی اول، نیروی دریایی بریتانیا قهرمان بی‌رقیب دریاها بود؛ اما در حین جنگ و زمانی که زیردریایی‌های مرگبار نیروی دریایی آلمان معروف به (U-boats) وارد معرکه شدند، دریا برای انگلیسی‌ها تبدیل به جهنم شد و کشتی‌های انگلیسی به آسانی مورد هدف دشمن قرار گرفتند.

برای نجات از این جهنم ایده‌های مختلفی مطرح شد. برخی می‌خواستند کشتی‌ها را شبیه نهنگ کنند. چند نفر دیگر گفتند که سطح کشتی‌ها باید با آینه‌های رفلکس پوشانده شود. گزارش شده است که مخترع بزرگ، توماس ادیسون، قصد داشت که کشتی‌ها را به یک جزیره متحرک تبدیل کند. او حتی ایده خود را در (SS Ockenfels) به نمایش گذاشت؛ اما این ایده نتوانست به اندازه دیگر اکتشافات محبوبیت زیادی به دست آورد.

در انتها یک نقاش فرانسوی به نام لوسین-ویکتور گیراند د سکولا (Lucien-Victor Guirand de Scévola) ایده‌ی نقاشی بر روی توپخانه‌ها و پایگاه‌های مرزی را مطرح کرد. وی می‌خواست با این تکنیک نوعی دفاع استتاری ایجاد کند. ایده‌ای که نهایتاً توسط یک هنرمند بریتانیایی بنام نورمن ویلکینسون (Norman Wilkinson) به دریاها راه پیدا کرد هزاران کشتی جنگی را با روش استتار از نابودی و مرگ نجات داد. به همین خاطر نیروی دریایی بریتانیا بخش کاملی را به نام استتار (Dazzle) به ویلکینسون اختصاص داد.

سال‌های جنگ همچنین برای داوسن مزیت دیگری به همراه داشت که آشنایی با نقاش مشهور مناظر دریایی چارلز ناپیر همی، آر.آ. (۱۸۴۱-۱۹۱۷) بود که در فالموث، کورنوال زندگی می‌کرد. این آشنایی تاثیر بسزایی در آینده‌ی هنری این نقاش جوان داشت. بلافاصله پس از جنگ، داوسن به لندن بازگشت تا کار خود را به عنوان تصویرگر از سر بگیرد، اما در سال ۱۹۲۴، یک سفر اکتشافی به دریای کارائیب را آغاز کرد. گزارش‌های تصویری این سفر اکتشافی در بسیاری از مجلات و روزنامه‌های مطرح بریتانیایی آن سال‌ها به چاپ رسید، همین امر باعث شد تا بر شهرت داوسن جوان افزوده گردد.

داوسن در سال ۱۹۲۵ با دوریس مری ازدواج کرد، و سپس در سال ۱۹۲۶، رابطه‌ی خود را با دلالان هنرهای زیبا، فراست و رید آغاز کرد رابطه‌ای که تا پایان عمر باقی ماند. او همچنین به انتشار تصاویر نقاشی‌هایش در (The Sphere) ادامه داد، اما به طور فزاینده‌ای به جای تمرکز بر آبرنگ و طراحی، توجه خود را به نقاشی رنگ روغن معطوف کرد. در طی این سال‌ها، او همچنین شروع به ارسال آثار خود به نمایشگاه‌های آکادمی سلطنتی کرد، به این امید که بتواند خود را به عنوان یک نقاش دریایی جدی و صاحب سبک معرفی کند.

داوسن که تا پیش از آن در لندن ساکن بود، در سال ۱۹۳۴ به روستای ساحلی میلفورد نقل مکان کرد، تا بتواند بیشتر به موضوعات مورد علاقه‌ی خود نزدیک شود. در این سال‌ها، شهرت داوسن به عنوان یک نقاش دریایی به طور قابل توجهی افزایش یافت. در سال ۱۹۳۷ او توانست یک خانه جدید و بزرگ را مستقیماً در ساحل اجاره کند و در نهایت بخرد که تا آخر عمر خانه اش باقی بماند. خانه او برای نمایشگاه خانه ایده آل ساخته شده بود و در نوع خود یک نقطه عطف هنر دکو بود.

با آغاز جنگ جهانی دوم و مشخصاً پس از نبرد دانکرک در اواخر ماه مه سال ۱۹۴۰، سواحل انگلیس بخشی از خط مقدم جنگ شد مردمانی بسیاری از سواحل انگلستان به داخل شهرها مهاجرت کردند. در این سال‌ها داوسن به‌عنوان یک نقاش دریایی - و تصویرگر سابق جنگ‌ها در دریا - به درخواست مقامات نیروی دریایی وقایع جاری را نقاشی کرد و به انتشار نقاشی‌های خود در (The Sphere) ادامه داد. این نقاشی‌ها که نمایشی دقیق از نبردهای شجاعانه‌ی دریایی نیروی سلطنتی بریتانیا بود در واقع بخشی از تلاش روابط عمومی دولت بریتانیا در بازگرداندن روحیه‌ی مردم در آن سال‌ها بود.

داوسن در سال ۱۹۴۶ به عضویت انجمن سلطنتی هنرمندان دریایی درآمد. آثار داوسن از سال ۱۹۴۶ تا ۱۹۶۴ به طور مرتب در انجمن سلطنتی هنرمندان دریایی و آکادمی سلطنتی بین سال‌های ۱۹۱۸ و ۱۹۳۶ به نمایش گذاشت شد. در دهه ۱۹۳۰ داوسن توانسته بود خود را در محافل هنری به عنوان یکی از بزرگترین هنرمندان زنده دریایی بشناساند.

در طول این سال‌ها، داوسن که همچنان عاشق دریا بود به خلق آثار هنری با موضوع دریا پرداخت، کشتی‌های چند بادبانی و ظریف که تجارت چای نیویورک به چین را در اواسط قرن نوزدهم ممکن کرد. مانند بسیاری از ملوانان - صرف نظر از اینکه آنها نقاش هم هستند یا نه - داوسن مسحور تاریخ رمانتیک و طراحی زیبای کشتی‌ها بود. گاهی آنها را در صحنه‌های نبرد، در حال مسابقه و گاه در جدال با دزدان دریایی ترسیم می‌کرد و گاهی نیز یک کشتی تنها را در برابر افق به تصویر می‌کشید، انگار که پرتله‌ای از یک دوست قدیمی می‌کشید. دهه‌های ۱۹۵۰، ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ سال‌های پرکار داوسن بود، او در این سال‌ها بطور مداوم به خلق آثار هنری می‌پرداخت و بیشتر وقت خود را در استودیو پشت خانه خود می‌گذراند که در اواخر دهه ۱۹۳۰ ساخته بود. هنگامی که در سال ۱۹۷۳ درگذشت، میراثی از نقاشی‌های دریایی معاصر را از خود به جای گذاشت که در قرن بیستم بی نظیر بود.

ران رانسون (Ron Ranson) هنرمند منظره‌ساز در سال ۱۹۹۳ می‌نویسد، اندکی قبل از مرگ او در سال ۱۹۷۳، ادای احترام قابل توجهی از مونتگ داوسن انجام شد. یک روز که نقاش از پنجره‌ی کارگاه خود به بیرون نگاه کرد، دو کشتی آموزشی کاملاً مجهز به نام‌های سلطنتی و سر وینستون چرچیل را دید که ظاهراً مستقیماً به سمت خانه‌ی او در ساحل حرکت می‌کردند. در لحظه‌ای هر دو کشتی برگشتند و پرچم‌هایشان را به نشانه سلام به مردی که احتمالاً بیش از هر چیز دیگری برای به تصویر کشیدن جادو و عظمت بادبان انجام داده بود فرو بردند.

امروزه آثار بسیاری مونتگ داوسن را می‌توان در موسسات هنری و موزه‌ها یافت:

موزه بریتانیا لندن

موزه ملی دریانوردی لندن

کتابخانه دانشگاه کمبریج، کمبریج

موزه Fusilier، لندن

موزه جنگ امپراتوری، لندن

گالری هنر لینگ، نیوکاسل آپون تاین

موزه مکالین و گالری هنر، گرینوک

موزه ملی نیروی دریایی سلطنتی، پورتسموث

مرکز مجموعه موزه‌های ملی، بریتانیا

موزه ملی جنگ، ادینبورگ

موزه سر مکس آیتکن، کوئس، جزیره وایت

گالری هنری شهر ساوتهمپتون، ساوتهمپتون

موسسه هنر کالامازو، کالامازو

موزه ملی دریایی (NMM) گرینویچ، لندن.

موزه مارینرز در نیوپورت نیوز، ویرجینیا، ایالات متحده (این موزه که توسط کنگره به عنوان موزه ملی دریایی

آمریکا تعیین شده است، یکی از بزرگترین موزه‌های دریایی در آمریکای شمالی است.)

موزه هنر اپلتون، اوکلاهامای فلوریدا.

موزه هنر کارولینای شمالی، رالی، NC

در کنار موزه‌ها و موسسه‌های هنری، بسیاری از دولتمردان و سیاستمداران از حامیان هنر داوسن بودند، از

آن میان آنها می‌توان به خانواده سلطنتی بریتانیا و روسای جمهور دوایت دی. آیزنهاور و لیندون بی. جانسون

اشاره کرد. لازم به ذکر است دربار پهلوی نیز یکی از آثار این نقاش پرآوازه را خریداری کرده که امروزه این

اثر در سراسر ای طبقه‌ی دوم کاخ موزه ملت نگهداری می‌شود.

عنوان اثر بر روی پلاکی فلزی که بر بدنه‌ی چوبی تابلو متصل شده (The Corsair) حک شده که در برگردان

به فارسی می‌توان نام اثر را کشتی دزدان دریایی قلمداد کرد نقاشی با اسلوب رنگ روغن بر روی بومی با ابعاد

(۹۵ * ۱۲۰) کارشده و چهارچوبی کلاسیک از جنس چوب در ابعاد (۱۲۰ * ۱۴۰) اثر را دربرگرفته است.

امضای هنرمند با طرحی زیبا و چشم نواز در گوشه‌ی سمت چپ پایین اثر به چشم می‌خورد. متأسفانه از سال

خلق اثر اطلاعی در دسترس نیست.

آنچه در مورد آثار داوسن اهمیت ویژه دارد سبک واقع‌گرایانه‌ی هنرمند و تعهد او در به تصویر

کشیدن کوچکترین جزئیات در ثبت آثار است، که او را به یکی از محبوبترین هنرمندان دریایی جهان

مبدل کرده است. داوسن در این نگاره با هنرمندی هرچه تمام‌تر جدال میان دو کشتی کلیپر را به

تصویر کشیده است. آنچه از مرور نام اثر در ذهن مخاطب نقش می‌بندد بیان این نکته است، که یکی

از کشتی‌های کلیپر به تصویر کشیده شده باید متعلق به دزدان دریایی باشد. توپ‌های کوچک جنگی در حال شلیک هستند و اثر دود با هنرمندی هرچه تمام‌تر توسط نقاش به تصویر کشیده شده است. عرشه‌ی کشتی مورد تهاجم واقع شده در اثر برخورد گلوله‌های توپ دوچار حریق شده و خدمه‌ی کشتی هراسان و حیران هریک در جستجوی روزنه‌ی امیدی به هرسو در حرکت تصویر شده‌اند. هنرمند با زیرکی خاصی که نشان از آگاهی در تصویرسازی چنین رویدادهایی است، اثر پرتاب شدن برخی گلوله‌ها به درون دریا را به ثبت رسانیده است. مونتگ داوسن به نحوی استادانه کشتی‌ها را با «مناظر» دریا ترکیب می‌کرد تا بیننده را به «آن لحظه از زمان» بکشاند، در آثار داوسن شما می‌توانید، دریا را بشنوید.